

СЕКЦІЯ 1:
НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ



Бутенко Михайло Володимирович,
аспірант відділу організації освітньо-наукової підготовки,
Харківський національний університет внутрішніх справ
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1800-2410>

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ УСПІШНОСТІ
ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ

Повсякденна діяльність працівника поліції пов'язана з низкою ризиків, які виникають при виконанні професійних обов'язків. Освоєння професійного середовища та досягнення професійної успішності дозволяє адаптуватися до соціальних, економічних і правових вимог сьогодення.

Професійне навчання спрямоване на опанування професійних навичок, які необхідні для виконання службових обов'язків. Вже під час відбору кандидати на службу тестуються щодо професійних навичок, що включає в себе знання законодавчої бази України. Однак, в нормативно-правовій базі відсутнє визначення поняття та критеріїв визначення професійної успішності поліцейського. Про професійну успішність поліцейського зазначено лише в Наказі МВС «Про затвердження Порядку організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських» від 06.02.2019р. № 88, де вказано, що психолог повинен підготувати довідку за результатами психологічного вивчення та надати рекомендації щодо прогнозування професійної успішності працівника поліції в різних умовах несення служби [1]. Але відсутні пояснення щодо шляхів оцінювання професійної успішності поліцейського, що підвищує рівень суб'єктивності у наданні рекомендацій психологом та подальшого психологічного супроводження працівника. Тому визначення поняття професійної успішності працівника поліції та критеріїв, за допомогою яких її можна виміряти, є актуальним питанням.

На нашу думку, професійну успішність працівника поліції можна оцінювати за допомогою як внутрішніх, так і зовнішніх факторів. До зовнішніх факторів можна віднести різні умови несення служби або

виконання повноважень. Відповідно до ст. 2 та ст. 23 Закону України «Про національну поліцію» [2] на працівників поліції покладені повноваження, які повинні виконуватися в обов'язковому порядку кожним поліцейським. Відповідно до цього можна виділити функції, які виконує поліція в межах наданих їй законом, а саме: адміністративну, профілактичну, оперативно-розшукову, кримінально-процесуальну і виконавчу.

Кожна функція покладена на відповідну службу поліції, але у кожній службі є додаткові нормативно-правові акти (накази), якими вони керуються під час виконання своїх службових обов'язків. Таким чином, слідчий відділ та дізнання повинні здійснювати досудове розслідування кримінальних проваджень, тобто виконувати кримінально-процесуальну функцію. Кримінальна поліція повинна визначати громадян, які вчинили кримінальні правопорушення, збирати доказову базу та передавати відомості до органів досудового розслідування, здійснюючи оперативно-розшукову та кримінально-процесуальну функції. Підрозділи превентивної діяльності виконують превентивні завдання з попередження правопорушень, складання адміністративних матеріалів або адміністративну, забезпечуючи виконання профілактичної функції. Але в нормативно-правових документах відсутні будь-які пояснення щодо визначення професійної успішності як для кожної служби в цілому, так і для кожного поліцейського окремо.

При здійсненні оцінки професійної успішності, вважаємо доцільним враховувати як зовнішні, так і внутрішні критерії, які одночасно є результативними показниками та факторами її формування (рис.1.).

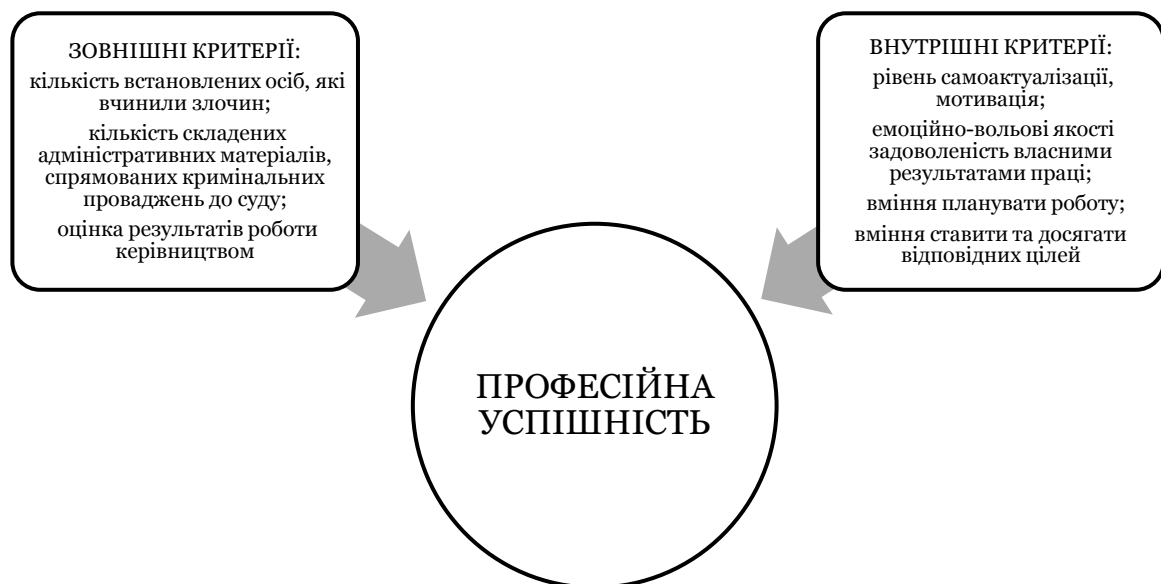


Рис. 1. Критерії визначення професійної успішності працівників поліції

Так, до зовнішніх критеріїв, за допомогою яких можна оцінити професійну успішність поліцейського, можна віднести кількість встановлених

осіб, які вчинили злочин, кількість складених адміністративних матеріалів, спрямованих кримінальних проваджень до суду, оцінка результатів роботи керівництвом тощо. Разом з тим, виникає питання щодо об'єктивності оцінки цих факторів: якщо взяти проведення досудового розслідування та доказування злочинів, то час і сили, які будуть затрачені для цього, будуть значно відрізнятися залежно від класифікації злочину (кримінальний проступок, нетяжкий, тяжкий або особливо тяжкий), вчинений він організованою групою та інше. Таким же чином можна говорити і про розшук осіб або складання адміністративних матеріалів. І саме тому складно визначити, чи досяг поліцейський професійної успішності, ґрунтуючись лише на вказаних показниках.

До внутрішніх факторів, на нашу думку, слід віднести особистісні якості поліцейського. Такі науковці, як В. Барко, О. Євдокімова, І. Охрименко, Д. Швець, вивчали професійно-важливі якості, які повинні бути сформовані для успішного оволодіння професією поліцейського [3]. Вчені вказували тип нервової системи, риси характеру, рівень самоактуалізації, мотивація, емоційно-вольові якості. Ми вважаємо доцільним доповнити цей перелік такими критеріями, як задоволеність власними результатами праці, вміння планувати роботу, ставити та досягати відповідних цілей. Водночас, лише розвиток особистісних якостей, які потрібні для виконання поліцейським своїх повноважень, не може свідчити про те, що особа досягне професійної успішності у діяльності та зможе ефективно виконувати свою роботу. Також необхідно враховувати той факт, що кожна людина є індивідуальністю, і вона зможе за певних умов розвинути необхідні для успішного виконання службових завдань якості в повній мірі.

Важливо ще зазначити, що встановлення поняття професійної успішності у правовому ракурсі дозволить в подальшому як кандидатам на службу, так і працюючим поліцейським об'єктивно оцінювати власні можливості та розуміти вимоги, які необхідні для подальшого кар'єрного зростання і умовах сьогодення.

Таким чином, професійна успішність поліцейського – це комплекс, що поєднує в собі професійні та спеціальні знання, ділові та особистісні якості, навички, вміння поліцейського, що дозволяють адаптуватися до соціальних, правових, економічних вимог суспільства і ефективно та якісно виконувати власні повноваження.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Порядку організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських: наказ Міністерства внутрішніх справ від 06.02.2019 р. № 88. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0348-19#Text> (дата звернення: 12.10.2022)

2. Про Національну поліцію: Закон України від 20.08.2015 р. № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2015. № 40-41, ст.379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>(дата звернення: 12.10.2022)

3. Yevdokimova O., Ostapovich V., Barko V. Psychological Profile of Successful Criminal Police Officer. *International Journal of Applied Exercise Physiology*. 2020. Vol. 9, No. 3. Pp. 120–133. URL: <http://ijaep.com/Journal/755-Article%20File-2408-1-2-20200104.pdf>